

वा० रा०

॥ १०३ ॥

तपसा तेजसा तपोरूपेण तेजसा ॥ मोहिताः विषयग्राहिचित्ताः कृताः ॥ मंदरश्मयः क्षीणतेजसः ॥ कश्मलं दुःखं ॥ १० ॥ तत्तद्विषयैर्लोभितः क्रोधितोऽपि निर्विघ्नमेव तौ
त्यक्त्वा तपसाभिवर्धत इत्यन्वयः ॥ ११ ॥ सूक्ष्ममपि वृजिनं अल्पमपि कामक्रोधरूपं ॥ यदभीप्सितं ब्रह्मर्षित्वं ॥ १२ ॥ अन्यथा लोकनाश इत्याह ॥ विनाशयतीति ॥
तेर्लघुतरपाठान्नल्लं दोषः नाशप्रकारमाह ॥ व्याकुला इति ॥ १३ ॥ १४ ॥ प्रतिजानीमः प्रतिक्रियां न जानीम इत्यर्थः ॥ नास्तिको जायते जगत्क्षोभवशान्नास्तिक इव

मोहितास्तपसा तस्य तेजसा मंदरश्मयः ॥ कश्मलोपहताः सर्वे पितामहमथाब्रुवन् ॥ १० ॥ बहुभिः कारणैर्देवविश्वामित्रो महामुनिः ॥
लोभितः क्रोधितश्चैव तपसा चाभिवर्धते ॥ ११ ॥ न त्वस्य वृजिनं किंचिद्दृश्यते सूक्ष्ममप्युत ॥ न दीयते यदि त्वस्य मनसा यदभीप्सितं
॥ १२ ॥ विनाशयति त्रैलोक्यं तपसा स चराचरं ॥ व्याकुलाश्च दिशः सर्वानच किंचित्प्रकाशते ॥ १३ ॥ सागराः क्षुभिताः सर्वे विशीर्यन्ते
च पर्वताः ॥ प्रकंपते च वसुधा वायुर्वाती ह संकुलः ॥ १४ ॥ ब्रह्मन् प्रतिजानीमो नास्तिको जायते जनः ॥ समूढमिव त्रैलोक्यं संप्रक्षुभित
मानसं ॥ १५ ॥ भास्करो नः प्रभश्चैव महर्षेस्तस्य तेजसा ॥ बुद्धिं न कुरुते यावन्नाशो देवमहामुनिः ॥ १६ ॥ नावत्प्रसाद्यो भगवन् नृगिरूपो
महाद्युतिः ॥ कालाग्निना यथा पूर्वं त्रैलोक्यं दह्यतेऽखिलं ॥ १७ ॥ देवराज्यं चिकीर्षेत्तदीयतामस्य यन्मनः ॥ ततः सुरगणाः सर्वे पितामह
पुरोगमाः ॥ १८ ॥ विश्वामित्रं महात्मानं वाक्यं मधुरमब्रुवन् ॥ ब्रह्मर्षे स्वागतं तेऽस्तु तपसा स्मसुतोऽपि ताः ॥ १९ ॥ ब्राह्मण्यं तपसोऽग्रेण प्राप्त
वानसि कौशिक ॥ दीर्घमायुश्च ते ब्रह्मन्ददामि समरुद्गणः ॥ २० ॥

संप्रक्षुभितमानसं व्याकुलचित्तं ॥ नाशो जगन्नाशो ॥ १५ ॥ १६ ॥ पूर्वं युगांतकाले ॥ १७ ॥ यद्यसौ देवराज्यमपि चिकीर्षेत् तदा तदप्यस्य दीयतामित्यर्थ इति केचित् ॥
यद्यस्य अभीष्टं न दीयते तदा सौ देवराज्यं चिकीर्षेतातोऽस्य यन्मनस्तत्स्थं ब्रह्मर्षित्वं तदीयतामित्यर्थ इत्यन्ये ॥ १८ ॥ स्वागतं भद्रं ॥ स्मेति विसर्गलोप आर्षः ॥ १९ ॥
दीर्घायुर्दानं स्वदर्शनफलं ॥ २० ॥

वा० का०

॥ १०३ ॥

कर्मानुष्ठानशून्य इत्यर्थः ॥ तदाह समूढमिवेति ॥